

Principet enige med en Regering — ikke med denne; den forrige Kultusminister var tilbøjelig til at gøre et Forsøg, om ikke just under disse Former, saa dog i Retning af en vis Myndighed for Menighedederne med Hensyn til Valget af Præster foreløbig som Prøve i 5 Aar. Jeg husker meget vel, at den nuværende Kultusminister som Medlem af Tinget anbefalede det som Forsøg. Det gik til Udvalg, men kom ikke videre, og der var flere af os, som af Mangel paa Entighed i øvrigt med Hensyn til Sagernes Fremme, mente, om det ikke kunde være være rigtigt at prøve derpaa, som man i sin Tid prøvede med Balmienighedederne i 5 Aar, men Flertallet af Tinget den Gang — det er en halv Snes Aar siden — det, som jeg antager, maatte være Flertallet den Gang, udtalte sig bestemt selv mod et saadant Forsøg; de vilde have det hele eller intet, og det kan være, at de havde Ret. Nu er det 10 Aar siden, og vi have hørt den nuværende Kultusminister i Fjor sige, at den Sag vilde han ikke have med at gøre, den var han en Modstander af. Jeg antager derfor ikke, at det er et Forslag, der vil blive gennemført nu, men derimod har jeg den Formening, at det vil være ikke unyttigt at se, hvorledes det høje Ting stiller sig til denne Sag nu, efter at Tinget ikke har indgaaende beskæftiget sig med den i længere Tid. Der er fremkommet siden da, noget stærkere end før, Krav paa Folketirrens Adskillelse fra Staten, enten som selvstændig Kirke med sine egne Midler og sin egen Forsatning eller maaste ogsaa som fuldstændig fri Kirke, idet det overlodes til Menighedederne selv at sørge for den Slags Ting. Der er kommet forskellige Ansøkelser frem, som tidligere ikke vare fremme, og som mulig have flere eller færre Repræsentanter i denne Sal. Jeg har troet, at Sagen er af saa væsentlig Betydning — det tør jeg vel nok uden at blive imødegaaet her i Tinget sige i Grindring om den Børne, hvormed Tinget oftere indgaaende har beskæftiget sig med denne Sag og givet den en indgaaende grundig Behandling — at hvad end den ærede Minister vilde sige om Sagen, vilde det være tidsbærende at ofre dette Spørgsmaal et saadant Arbejde, at det nuværende Ting, efter at Indstillinger fra et Udvalg — man ønsker et saadant Udvalg, efter hvad jeg hørte i Fjor — kan saa sagt sin Mening om dette Spørgsmaal, og at det kunde gaa til det andet Ting, for at vi ogsaa kunde høre dets Mening.

Noget lignende Betragtninger — hvis den ærede Formand vil tillade mig at sige det, jeg mener derved at kunne afførte Dis-

kusstionen i det Hele — ville kunne gøres gældende med Hensyn til Forslaget under Nr. 4. Forslaget under Nr. 5 har efter min Formening aldrig været nøjagtig afhængigt af Landbohøjskoleloven. Hvis Formanden forlanger det, skal jeg ogsaa knytte mine Bemærkninger til det, men det er mere almindelige Bemærkninger, og saa længe Formanden tier, fortsætter jeg. Vi have ønsket det Forslag frem, fordi det er ønskeligt dog at vide, hvorledes Rigsdagen og Regeringen ville stille sig til et fortsat berettiget Krav fra flere Sider her i Tinget om at stille disse Højskoler i en noget mere uafhængig og mere begunstiget Stilling. Jeg tror, at man deraf kunde tage Være, for saa vidt angaar Tingets Stilling til en Række andre store Spørgsmaal vedkommende andre Samfundsforhold, andre Oplysningsforhold eller Forhold, henhørende til Kunst og Videnskab. Thi det kommer mig for, at man i de senere Aar i en hidtil aldeles ukendt Grad har været rundhaandet med at give Bevillinger til Oplysningsvæsenet for de højere Lag i forskellige andre Retninger, hvortil det er en bekendt Sag, at det har været en af det andet Tings Røphæste, eller en af dets Bestræbelser, at trykke ned netop paa Almueundervisningen paa det Punkt, der her omtales. Kunde derfor dette Lovforslag paany, uafhængig af alt andet, blive behandlet, antager jeg, der derigennem kunde faas nogen Erfaring for, hvorledes man bør stille sig til Kravet om Oplysning; thi det forekommer mig, at denne Rundhaandethed overfor den højere Oplysning maa have et Pendant i en virkelig Vilje mod den lavere.

Forslaget til kommunale Valg — jeg nævner blot dette — kan undergives samme Synsmaade som navnlig Nr. 3 og 4, idet jeg føler mig overbevist om, at en Regering som den nuværende, hvilket ogsaa den højtærede Indenrigsminister tit nok har betonet i tidligere Aar, absolut vil modsætte sig, at det kommunale Selbsthjere baseres paa almindelige Valg. Men det er længe siden, vi fik et fuldstøntigt Botum fra Folketinget om, at det ikke er bange for den almindelige Valgret, at man tør betvo det kommunale Bestyrelse i den almindelige Valgrets Hænder, og det er i Betragtning deraf, at jeg ogsaa haaber, at dette Venne er værdigt til et Arbejde, om end dette Arbejde i Øjeblikket ikke bærer Frugt som Lov.

Jeg skal med disse Bemærkninger nu henstille til det høje Ting, hvorledes det vil stille sig til vore Forslag, om det vil undergive dem det Arbejde, som kan være nødvendigt, og de Behandlinger, hvorigennem Tinget selv siger sin Mening om disse